

PRITARTA

Vilniaus „Ažuoliuko“ muzikos mokyklos
tarybos nutarimu
2017 m. spalio 24 d. protokolo Nr. MT-4

PATVIRTINTA

Vilniaus „Ažuoliuko“ muzikos mokyklos
direktoriaus 2017 m. spalio 25 d.
įsakymu Nr. V-79

VILNIAUS „AŽUOLIUKO“ MUZIKOS MOKYKLOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus „Ažuoliuko“ muzikos mokykloje tvarkos aprašo (toliau - tvarkos aprašas) paskirtis - padėti mokyklai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, patyčių apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą mokykloje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo smurtaujančiųjų, besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą, patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **patyčios** - tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.2. **patyčias patiriantis vaikas** - mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi;

5.3. **besityčiojantysis** - mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.4. **patyčias patiriantis suaugęs** - administracijos atstovas, mokytojas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.5. **patyčių stebėtojas** - mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.6. **smurto ir patyčių prevencija** - veikla, skirta smurto ir patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.7. **smurto ir patyčių intervencija** - visuma priemonių, taikomų visiems smurto ir patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.8. **smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena** - smurto ir patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro patvirtintomis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II. SMURO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi mokyklos direktorius, mokytojai, o ją vykdo visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Mokyklos direktorius yra atsakingas už Mokyklos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja mokyklos Prevencinė darbo grupė, kuri kasmet:

9.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš mokytojų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Prevencinės darbo grupės posėdyje;

9.5. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl Mokyklos tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Mokytojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas ar kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias - nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

11.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

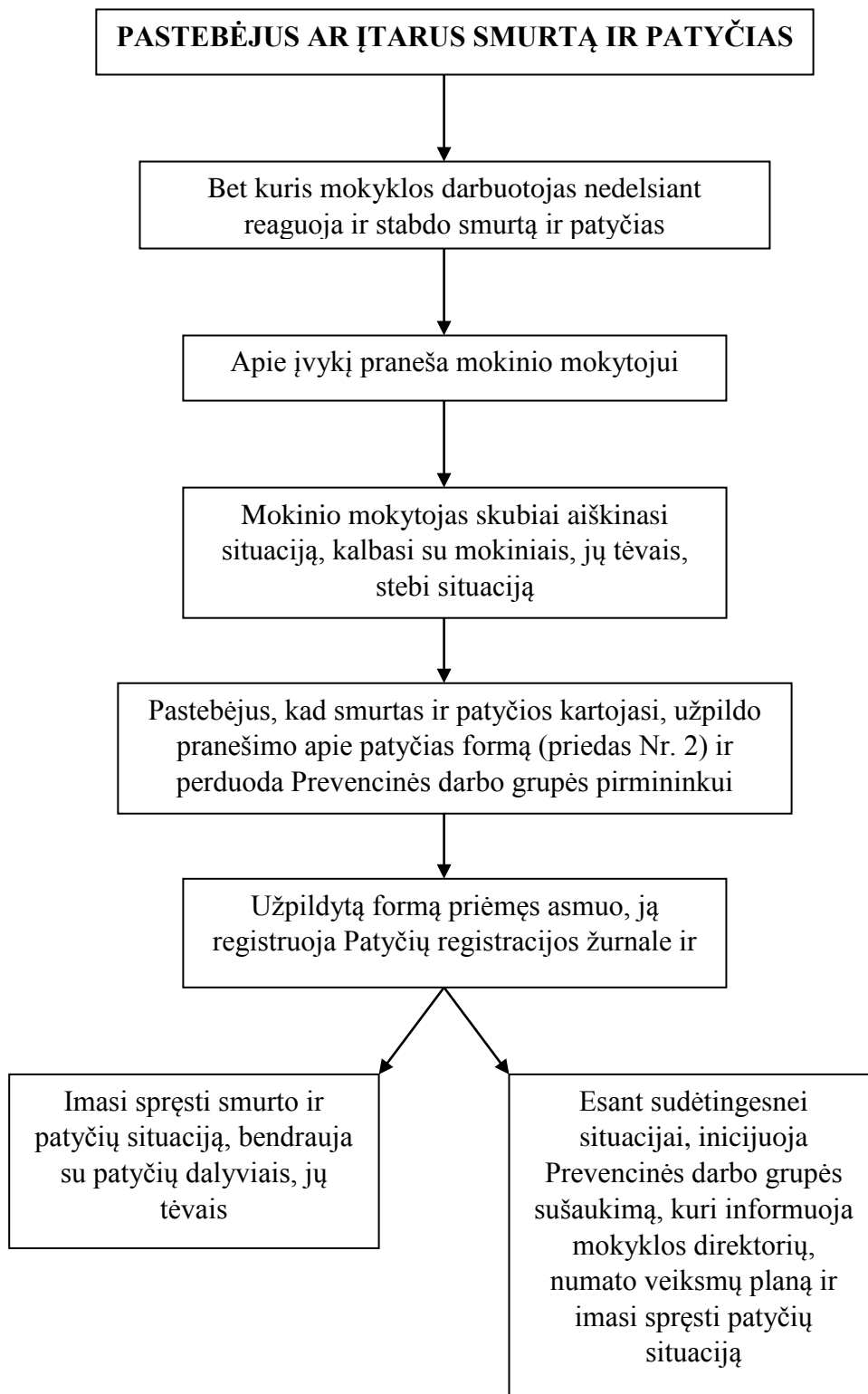
- 11.4. informuoja mokinio mokytoją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;
- 11.5. jei informuoja tiesiogiai Prevencinės darbo grupės pirmininką apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (2 priedas).
- 11.6. atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
12. Mokyklos administracijos atstovo, mokytojo ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:
 - 12.1 išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;
 - 12.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
 - 12.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;
 - 12.4. informuoja mokinio mokytoją apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);
 - 12.5. atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
13. Mokytojas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, užpildo pranešimo apie patyčias formą (2 priedas);
14. Užpildytą formą priėmęs Prevencinės darbo grupės pirmininkas formą registruoja Patyčių registracijos žurnale (žurnalas laikomas raštinėje):
 - 14.1. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Prevencinės darbo grupės sušaukimą, spręsti patyčių situaciją.
 - 14.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;
 - 14.3. atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
15. Mokytojas nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui kreipiasi į Prevencinę darbo grupę ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.
16. Prevencinė darbo grupė įvertinusi turimą informaciją:
 - 16.1 numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
 - 16.2. informuoja mokyklos direktorių apie esamą situaciją;
 - 16.3 atlieka kitus mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
17. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo ar kito darbuotojo asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos direktorių, kuris imasi Mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.
18. Administracijos atstovui, mokytojui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos direktorių, kuris imasi mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.
19. Mokyklos direktorius, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų tvarkos apraše.
20. Tais atvejais, kai yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje, administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

22. Pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

**VILNIAUS „ĄŽUOLIUKO“ MUZIKOS MOKYKLOS
REAGAVIMO Į SMURTĄ IR PATYČIAS BEI PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

Įtariant patyčias, vienas svarbių elementų yra tokio elgesio pasikartojamumas. Žymėti pastebėtus faktus, kitų perduotą informaciją apie patyčias svarbu dėl šio reiškinio atskleidimo kitiems asmenims - vaikų tėvams, pedagogams ar esant poreikiui kitiems specialistams. Taip pat dėl patyčių masto mažėjimo įvertinimo.

PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

Pranešimo data _____

Ugdymo įstaigos pavadinimas **Vilniaus „Ažuoliuko“ muzikos mokykla**

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą ir patyčias:	
Kas pranešė apie smurtą ir patyčias:	
Kada įvyko smurtas ir patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas ir patyčios:	
Kokia smurto ir patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ar pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, patyrusio smurtą ir patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, kuris smurtavo ir tyčiojosi vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, stebėjusio smurtą ir patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su: (pildo mokytojai)

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	